

อรรถวรรค

๘. กาลตุเถรวตฺถุ. (๑๓๔) (วฺจฺจเต)

"โย สาสนนฺติ อิมํ ฌมฺมเทสนํ สตฺถา เชตวเน วิหรนฺโต กาลตุเถรํ
อารพฺภ กเถสิ.

สวตฺถิยํ กิเรกา อิตฺถิ มาตฺตฺถฺจาเน จตฺวา ตํ เถรํ อุปฺนฺนฺจหติ.

ตสฺสา ปฏฺวิวิสฺสกกเคเห มนฺุสฺสา สตฺถุ สนฺติเก ฌมฺมํ สุตฺ
วา เคหํ อาคนฺตุวา "อโห พุทฺธา นาม อจฺฉริยา(โหนฺติ), อโห ฌมฺมเทสนา
มธฺรา (โหติ) ติ ปสฺสนฺติ.

สา [อิตฺถิ] เตสํ กถํ สุตฺวา "ภนฺเต อหํปิ สตฺถุ ฌมฺมเทสน
° โสตุกามา(อมฺหิ)ติ ตสฺส อาโรเจสิ.

โส "มา ตตฺถ กจฺฉิํติ ตํ นิวาเรสิ.

สา ปุณฺทิวเสปิ ยาจมานา ยาวตฺติยํ เตน นิวาริยมานาปิ โสตุ
กามาว อโหสิ.

"กสฺมา ปน โส ตํ นิวาเรสิ(ปฺจฺฉา).

"เอวํ(จินฺตณฺ)กิริสฺส อโหสิ "(สา) สตฺถุ สนฺติเก ฌมฺมํ สุตฺ
วา มยิ ภิชฺชิสฺสติ(อิตฺติ)(ตสฺมา โส ตํ นิวาเรสิ(วิสฺซชนฺ).

สา เอกทิวสํ ปาโถว ภูตฺตปาตฺราสา อุโปสถํ สมาทยิตฺ
วา "อมฺม สาธุกํ (กตฺวา) อยุยํ ปรีวิเสยฺยาสีติ ธีตรํ อาณาเปตฺวา วิหาร
° อคมาสิ.

ธีตาปิสฺสา ตํ [ภิกขุ] อาคตกาเล สมฺมา ปรีวิสิตฺวา "กหํ มหา
อุปาสิกา(คตา)ติ วุตฺตา "ฌมฺมสฺสวนาย วิหารํ คตาติ อาห.

โส ตํ สุตฺวาว กุจฺฉิยํ อุจฺฉิเตน ทาเหเน สนฺตปฺปมาโน "อิทานิ
สา มยิ ภินฺนาติ เวเคน คนฺตุวา สตฺถุ สนฺติเก ฌมฺมํ สฺนฺมานํ(...)

ทิสฺวา สตถารํ อาห "ภนฺเต อํ อิตฺถิ ทนฺธา (หุตฺวา) สุขุมํ ฌมฺมกถํ
น ชานาติ, (ตุมฺเหหิ) อิมิสฺสา ขนฺธาทิปฺปฏิสฺยตฺตํ สุขุมํ ฌมฺมกถํ อกฺเคตฺ
วา ทานกถํ วา สีสกถํ วา กเถตฺ วณฺณตฺติ.

สตฺถา ตสฺส อชฺฌาสยํ วิทิตฺวา "ตวํ ทุปฺปณฺโณ ปาปิ ก
° ทิฏฺฐิํ นิสฺสาย พุทฺธานํ สาสนํ ปฏิกฺโกสฺสี, อตฺตมฺมตฺตาย เอว วายมฺสี
ติ วตฺวา อิมํ คาถมาห

"โย (ปฺกฺคโล) สาสนํ อรหตํ อริยานํ ฌมฺมชีวินํ

ปฏิกฺโกสฺสี ทุมฺเมโธ ทิฏฺฐิํ นิสฺสาย ปาปิกํ,

(โส) ผลานิ กณฺณกสฺส (อตฺตมฺมณฺณาย ผลนฺตานิ อิว) อตฺตมฺมณฺ
าย ผลตฺติ.

ตสฺส(คาถาจบ) อตฺโถ "โย ทุมฺเมโธ ปฺกฺคโล อตฺตโน สกฺการ
หานิกฺเขน ปาปิกํ ทิฏฺฐิํ นิสฺสาย ฌมฺมํ วา โสสฺสาม, ทานํ วา ทสฺ
สามาติ วทนฺเต(ขเน) ปฏิกฺโกสนฺโต อรหตํ อริยานํ ฌมฺมชีวินํ พุทฺธาน
° สาสนํ ปฏิกฺโกสฺสี.

ตสฺส ตํ ปฏิกฺโกสนํ (จ) สา จ ปาปิกา ทิฏฺฐิ (จ) เวพุ-สง
ขาตสฺส กณฺณกสฺส ผลานิ วีย โหติ, ตสฺมา ยถา กณฺณโก ผลา
นิ คณฺหนฺโต อตฺตมฺมณฺณาย ผลตฺติ อตฺตโน ฆาตตฺถเมว ผลตฺติ; เอว
โสปี อตฺตโน ฆาตฺตาย ผลตฺติ. วุตฺตํปิ เจตํ "ผลํ เว กทลฺลี หนฺติ ผลํ เวพุ
(หนฺติ), ผลํ นพฺ(หนฺติ), (เอว) สกฺกาโร กาปฺริสํ หนฺติ, คพฺโก อสฺสตรึ
(หนฺนฺโต)ยถาติ.

เทสนาวสาเน อุปาสิกา โสตาปตฺติผลे ปติฏฺฐहि.

สมฺปตฺตปริสายปี สาทฺธิกา เทสฺนา อโหสีติ.

กาลตฺเถรวตฺถ (นิฏฺฐิตํ).